

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/476/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

274/2012. (VIII. 22.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. június 18-án előterjesztett **panaszát** a 2012. augusztus 22-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a M. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2012. június 18-án postai úton terjesztette elő a panaszbeadványát.

I.

A panaszos a panaszbeadványában előadta, hogy ellene zaklatás miatt folyik büntetőeljárás, ezért 2012. június 14-én be kellett mennie a M. városi Vasúti Rendőrsre egy fénykép erejéig. Ezzel nem is volt gondja a panaszosnak, azonban az őt bekísérő rendőr magatartásával igen. Amikor a helyszínre érkeztek, a rendőr már akkor kötekedett vele, majd a fényképkészítő helyiség elé érve elkapta a panaszos karját, és le akarta „lökní” egy székre. Ezután „ordítani” kezdett a panaszossal. („Üljön le és duguljon be, hülye liba!”) A panaszost ez a magatartás mélyen megsértette emberi méltóságában. Az esetet 6 rendőr nézte végig, és mind le voltak döbbenve a rendőr viselkedésén. A panaszos ezután kérte a rendőrt, hogy forduljon meg azért, hogy meg tudja nézni a névtábláját, de sem az, sem azonosító szám nem volt rajta. A rendőr H. Á.-nak vallotta magát, majd búcsúzóul „odaszúrta” a panaszosnak,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

hogy: „Örüljön, hogy nem bilincsben hoztam be, nincs magára írva, hogy nem bűnöző, egyébként is kinézek magából bármit! Amúgy meg nyugodtan tegyen panaszt, úgyis nagyon tudja, hová kell fordulni!”

Mindezek alapján a panaszos kérte a Testület vizsgálatát.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

B. M. r. őrnagy 2012. július 17-én kelt jelentésében előadta, hogy 2012. június 14-én 15 óra körüli időben a panaszost egy büntetőügy kapcsán kísérték be a M. városi Rendőrkapitányságra fényképfelvétel készítése céljából. Ezen a napon, 13 óra körüli időben gyanúsítottként hallgatták ki a Btk. 176/A. § (1) bekezdésébe ütköző zaklatás vétségének megalapozott gyanúja miatt.

A bekísérést H. Á. r. tzs. hajtotta végre. A kapitányság épületébe a személybejárón keresztül történt a bejutás. A bekísérés során a panaszos közölte, hogy: „az ügyintézés kutyafasza az A. településrészi Őrshöz képest”. H. Á. r. tzs. ekkor közölte vele, amennyiben úgy érzi, hogy vele szemben nem az előírtaknak megfelelően folyik az eljárás, úgy kezdeményezheti annak áttételét más rendőri szervhez. A fényképkészítő helyiség elé érve H. Á. r. tzs. megkérte nevezettet, hogy foglaljon helyet a széken, amíg a nyilvántartó könyvben az adatokat rögzítik. Ekkor a panaszos feldúlt állapotban követelte az őt bekísérő járőr nevét, mire H. Á. r. tzs. azt szóban közölte vele, illetve az ingén lévő névkitűzőre mutatott, hogy a közlését megerősítse. A fényképfelvétel során nevezett közölte, hogy: „biztos nem így járnak el a nálam sötétebb bőrűekkel”. A fényképfelvétel elkészítése után a panaszost visszakísérte a r. tzs. a személybejáróhoz, ahol H. Á. r. tzs. elköszönt tőle, melyre nevezett nem válaszolt.

A Vasúti Rendőrsre visszaérve H. Á. r. tzs. jelentette a történeteket P. T. r. alezredes, őrsparancsnok felé.

Utal a r. őrnagy arra is, hogy a panaszos a korábbi kihallgatása során is érdeklődött már arról, hogy milyen módon tehet feljelentést a rendőrök ellen.

Ugyanezen a napon a M. városi Rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő biztonsági őr elmondta, hogy a panaszos a személybejárón való kikísérés után halkán megjegyezte H. Á. r. tzs.-nak, hogy „szopjál le”, melyet azonban a r. tzs. már nem hallott.

2012. június 14-én H. Á. r. tzs. szolgálati egyenruhában teljesített szolgálatot, amelyen megtalálható volt a névkitűző és az azonosító szám.

A fényképfelvétel készítése során a helyiség előtt elhaladt a Vasgyári Rendőrök két szolgálatban lévő járőre is, de név szerinti beazonosításuk nem történt meg. Szintén itt tartózkodott még a szemlebizottság szolgálatban lévő két tagja is, akik nevére a r. tzs. már nem emlékszik.

Utóbb megállapítást nyert, hogy az ominózus időszakban a r. tzls. a kapitányság bűnügyi nyilvántartó helyisége előtt T. A. r. zls. és P. I. r. főrm., vasgyári járőrökkel találkozott össze, akik elmondásuk alapján H. Á.-val történő találkozásuk alkalmával, mielőtt továbbhaladtak volna, még pár szót váltottak is vele, azonban olyan körülményre nem emlékszenek, hogy a H. Á.-val együtt lévő hölgy és a r. zls. között bárminemű szóváltás, hangoskodás alakult volna ki, vagy lett volna folyamatban.

Az adott időpontban a rabosításra kijelölt helyiségben vagy annak előterében, akárcsak áthaladási céllal is, elsősorban N. J. r. zls., B. A. r. törm. technikusok, illetve dr. E. Zs. r. őrnagy, alosztályvezető-helyettes fordulhatott meg, akik egybehangzóan közölték, hogy a napi szinten végzett és számukra megszokottá vált, nyilvántartásba vétel végett oda érkezőket, bűnelkövetőket és az őket kísérő rendőröket nem tudják emlékezetükben számon tartani. Azt viszont határozottan kijelentették, hogy olyat nem észleltek, hogy egy rendőr és az általa kísért személy között verbális incidensre, vagy modortalan magatartásra sor került volna. Ennek tényét igazolta Cs. T. r. zls. technikus is, aki aznap délután a rabosításokat foganatosította.

H. Á. r. tzts. meghallgatása során elmondta, hogy egyetlen olyan kijelentés sem hangzott el az események során, amely a panaszos emberi méltóságát sérthette volna. A panasossal a fent ismertetett viselkedése ellenére is türelmesen, kulturáltan, és higgadtan beszéltek. A r. tzls nem tett olyan kijelentést, hogy „Örüljön, hogy nem bilincsben hoztam be, nincs magára írva, hogy nem bűnöző, egyébként is kinézek magából bármit”. A panaszjogáról több esetben tájékoztatást kapott.

Nem felel meg a valóságnak a panaszos azon előadása sem, amely szerint a rendőr megpróbálta lelökni egy székre, majd ráordított, hogy „üljön le és duguljon be, hülye liba”. A fényképkészítő helyiség elé érve H. Á. r. tzls. megkérte a panaszoszt, hogy foglaljon helyet a széken, amíg a nyilvántartó könyvben az adatokat rögzítik.

A panaszoszt a Vasúti Rendőrőrsön a Btk. 176/A. § (1) bekezdésébe ütköző zaklatás vétségének megalapozott gyanúja miatt hallgatták ki, mely során a törvényben előírtak szerint szükségessé vált nyilvántartásba vétele, így ez alapján került sor a kapitányságon a rabosításra.

Fenti számú bűnügyet az A. településrészi Rendőrőrstől vette át a Vasúti Rendőrőrs, mivel B. R. r. százados őrsparancsnok elmondta, hogy a panasossal szemben számos intézkedés zajlott már az őrs illetékességi területén, és ezek kapcsán rendszeresen alaptalanul panasszal él az őrs dolgozói ellen, és a rendőrőrs rendőrei nem tudnak elfogulatlanul intézkedni vele szemben, illetve nyomozati cselekményeket foganatosítani.

A fentiek alapján az őrsparancsnok-helyettes szerint megállapítható, hogy a panaszos hosszú idő óta, rendszeresen feljelenti a vele szemben jogszerűen intézkedő és eljáró rendőröket, amely feljelentések minden esetben alaptalannak bizonyultak. Mindezen előzményekre figyelemmel álláspontja szerint látható a rendőrséggel szembeni negatív előítélet a panaszos részéről.

III.

A panasz eljárás keretében a Testület az intézkedés során tanúsított rendőri magatartást, hangnemet, a kifogásolt testi kényszer alkalmazását és az azonosítási kötelezettség megtartását vonta vizsgálatai körébe.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

1) A panaszos által előadott sérelmek kapcsán a Testületnek mindenek előtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Rtv. rendelkezései értelmében a beadvány vizsgálatára rendelkezik-e jogszabályi felhatalmazással. Ennek keretében a Testület értékelte, hogy a rendőr magatartásának vizsgálatára a Testület hatásköre kiterjed-e.

A Testület eljárását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A Testület töretlen gyakorlata az, hogy az Rtv. IV. fejezetében foglalt követelmények érvényesülését mindazon esetekben vizsgálja, amikor a rendőr ebbéli minőségében lép fel az állampolgárokkal szemben – függetlenül attól, hogy valamely, a rendőrség tevékenységére vonatkozó jogszabály a konkrét fellépési formát tartalmazza-e, vagy sem. Egy ettől eltérő gyakorlat ugyanis oda vezetne, hogy a Testület éppen azokban az – állampolgárok oldalán súlyos jogsérelmet eredményező – esetekben nem foglalhatna állást, amikor a rendőr közhatalmi szerepével visszaél, és rendőri minőségét kihasználva olyan módon avatkozik az állampolgárok életébe, amelyre a jogszabályok nem hatalmazták fel.

A konkrét esetben a panaszos és a panasszal érintett rendőr között bizonyosan nem egyenrangú felek közötti viszony állt fent. A rendőr ugyanis nem magánszemélyként kísérelte be a kapitányságra fényképfelvétel készítése végett, illetve tanúsította a panaszolt magatartást, hanem hivatásával összefüggő szerepben, a rendőrség képviselőjeként. A kérdéses magatartást ezért a Testület Rtv.-beli szabályozatlansága ellenére is olyan, közhatalmi elemet tartalmazó relációban végzett tevékenységnek minősítette, amelyben az alapvető alkotmányos értékeknek és a rendőri munkában irányadó törvényi követelményeknek teljesülniük kell.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy érdemben vizsgálnia kell: a panaszossal szembeni fellépése során a bepanaszolt rendőr követett-e el jogsértést.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján tehát vizsgálat tárgyává tette az intézkedő rendőr kifogásolt magatartását, az általa alkalmazott hangnemet, illetve annak kérdését, hogy megfelelően azonosított-e magát.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, valamint a II. cikk (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

2) Az intézkedés során alkalmazott rendőri hangnemet érintő kifogás kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos kifogásolta, hogy a r. tzls. megalázó hangnemben beszélt vele, emberi méltóságát sértő kifejezésekkel illetve, illetve felhánytorgatta neki, hogy a korábbi rendőri intézkedések kapcsán panasszal élt.

A rendőri jelentés szerint viszont épp, hogy a panaszos használt botrányos és dehonosztáló kifejezéseket a rendőrkapitányságon. H. Á. r. tzls. meghallgatása során elmondta, hogy egyetlen olyan kijelentés sem hangzott el az események során, amely a panaszos emberi méltóságát sérthette volna. A panaszossal a fent ismertetett viselkedése ellenére is türelmesen, kulturáltan, és higgadtan beszéltek. A r. tzls nem tett olyan kijelentést, hogy „Örüljön, hogy nem bilincsben hoztam be, nincs magára írva, hogy nem bűnöző, egyébként is kinézek magából bármit”.

A helyiség előtti területen tartózkodó rendőrök, illetve a technikusok pedig előadták a meghallgatásuk során, hogy egyrészt minden ott megforduló személyre nem emlékeznek, másrészt emlékeik szerint nem észleltek egy rendőr és az általa kísért személy között verbális incidenst vagy modortalan rendőri magatartást.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A panaszosi és a rendőri előadás a tekintetben megegyezik, hogy a panaszost H. Á. r. zászlós szállította be fényképfelvétel készítése végett a rendőrségre, ahol a panaszosnak a helyiség előtt várakoznia kellett, és ezidő alatt több rendőr is megjelent a helyiség előtti folyósón.

Viszont a továbbiakban a felek előadásai oly mértékben ellentmondásban vannak a tekintetben, hogy közöttük milyen tartalmú és hangnemű beszélgetés zajlott, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában azt a Testületnek nem volt lehetősége feloldani. Ebben a többi rendőr előadása sem nyújtott megfelelő segítséget, mert a panaszosra nem emlékeztek.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

3) A panaszos kifogásolta, hogy a rendőr a fényképkészítő helyiség elé érve elkapta a panaszos karját és le akarta „lökni” egy székre.

A rendőri jelentés szerint azonban az események akként történtek, hogy a fényképkészítő helyiség elé érve H. Á. r. tzls. megkérte nevezettet, hogy foglaljon helyet a széken, amíg a nyilvántartó könyvben az adatokat rögzítik. Nem felel meg továbbá a valóságnak a panaszos azon előadása, amely szerint a rendőr megpróbálta lelökni egy székre, majd ráordított, hogy „üljön le és duguljon be, hülye liba”.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-a ezt tovább részletezi akként, hogy a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. Nem minősül testi kényszernek, amikor a rendőr - jogszerű intézkedése során, a biztonságos intézkedés végrehajtása érdekében - a felé kartávolságon belülré lépő, valamint a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.

A fenti jogszabályi rendelkezésekből kitűnik, hogy a jelen esetben a panaszos karjának megragadását és székre lökését is testi kényszer alkalmazásának kellene tekinteni és vizsgálni kellene annak indokoltságát, jogszerűségét, illetve arányosságát, amennyiben arra a panaszos által leírt módon sor került.

Ugyanakkor a Testület a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási eszközök miatt nem tudta feloldani az előadások közötti ellentmondást, mivel a többi rendőr nem emlékezett. Nem tudta tehát megállapítani, hogy megtörtént-e a panaszos által sérelmezett események, hogy valóban megragadta-e a karját a rendőr, azért, hogy lelökje a székre, vagy csupán kérte, hogy üljön le.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy alkalmazott-e a panaszossal szemben a rendőr testi kényszert, ezért a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

3) A panaszos sérelmezte, hogy miután a rendőr le akarta lökni a székre, megkérte a rendőrt, hogy forduljon meg azért, hogy meg tudja nézni a névtábláját, de sem az, sem azonosító szám nem volt rajta. A rendőr később H. Á.-nak vallotta magát.

A rendőri előadás szerint ezzel szemben a panaszos feldúlt állapotban követelte az őt bekísérő járőr nevét, mire H. Á. r. tzls. azt szóban közölte, illetve az ingén lévő névkitűzőre mutatott, hogy az általa elmondottakat megerősítse.

A kapitányságvezető jelentésében előadta, hogy 2012. június 14-én H. Á. r. tzls. szolgálati egyenruhában teljesített szolgálatot, amelyen megtalálható volt a névkitűző és az azonosító szám.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és az előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Testület álláspontja szerint a rendőrséggel valamely eljárás (nem csupán az Rtv. V. és VI. fejezetében felsorolt intézkedések esetében) során kapcsolatba kerülő személynek jogos igénye és a jogorvoslati jog érvényesítése szempontjából garanciális fontosságú, hogy megismerhesse a vele szemben fellépő rendőrök nevét, beosztását, illetve a foganatosított intézkedés célját, a kényszerítő eszköz alkalmazásának indokát. Az Rtv. 20. §-ához fűzött miniszteri indokolás is ezen előírás garanciális súlyát hangsúlyozza. Ezt a garanciális feltételt egyrészt a szolgálati fellépés kezdetekor a rendőri azonosítás (név, azonosító szám szóbeli közlése), másrészt az egyenruha és az azon elhelyezett azonosító jelvény vagy szolgálati igazolvány és azonosító jelvény biztosítja.

Abban megegyezett a panaszosi és a rendőri előadás, hogy a rendőr megmondta a panaszosnak a nevét, az egyéb események tekintetében azonban a felek előadása ellentmondott egymásnak.

A Testület a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási eszközök alapján nem tudta feloldani az előadások közötti azon ellentmondást, hogy a rendőr viselte-e az egyenruháján az azonosító számát és a névkitűzőjét, és így nem tudta megállapítani, hogy megtörtént-e a panaszos által sérelmezett események.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőr ruházatán el volt-e helyezve a névkitűző és az azonosító száma, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

IV.

A Testület nem tudott megalapozott döntést hozni a panaszosnak a rendőrök által tanúsított magatartásra, a vele szemben alkalmazott hangnemre és testi kényszerre vonatkozó panasz kapcsán, így a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme e tekintetben nem volt megállapítható.

A Testület nem tudott szintén megalapozott döntést hozni a panaszosnak a rendőr azonosítási kötelezettségre vonatkozó panasz kapcsán, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme e tekintetben nem volt megállapítható

Mindezekre tekintettel a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. augusztus 22.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET